Hz. MUHAMMED’İN VEFATI 08 Haziran 632

Peygamberimizin Vefatına İşaret Eden Ayetler:

- إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ
- ***Şüphesiz sen de öleceksin onlar da ölecekler.***[1]

******

- وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مِتَّ فَهُمُ الْخَالِدُونَ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ
- ***Biz senden önce hiçbir insana ebedilik vermedik. Sen öldüğün zaman onlar ebedi mi kalacaklar? Her canlı ölümü tadacaktır.***[2]

---

[1] Zümer, 30.

[2] Enbiya, 34-35.

- وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ

- ***Muhammed sadece bir elçidir. Ondan önce de elçiler gelip geçmiştir. Eğer o ölürse veya öldürülürse sizler topuklarınız üzerine geriye mi döneceksiniz?***[3]

---

[3] Al-i İmran, 144.

Vefatını Haber Vermesi:

- Bir grup sahabi anlatıyor: Rasûlullah ile birlikte akşam namazını kıldık. Sonra «Otursak da onunla beraber yatsıyı da kılsak» dedik ve oturduk. Derken yanımıza çıktı ve : «Siz hâlâ burada mısınız?» dedi. Biz de:
- «Yâ Resûlallah! Seninle birlikte akşam namazını kıldık. Sonra: Oturalım da seninle binlikte yatsıyı da kılalım dedik» şeklinde cevap verdik.
- «İyi ettiniz!» Yahut «İsabet ettiniz!» buyurdular. Müteakiben çok defalar yaptığı gibi başını semâya kaldırdı ve şöyle dedi:
- اَلنُّجُومُ أَمَنَةٌ لِلسَّمَاءِ؛ فَإِذَا ذَهَبَتِ النُّجُومُ أَتَى السَّمَاءَ مَا تُوعَدُ.
- *Yıldızlar semânın emniyetidir. Yıldızlar gitti mi semâya vadolunan gelir.*

- وَأَنَا أَمَنَةٌ لِأَصْحَابِي، فَإِذَا ذَهَبْتُ أَتَى أَصْحَابِي مَا يُوعَدُونَ.
- *Ben ashabım için bir emniyetim. Ben gittim mi, ashabıma vadolunanlar gelir.*
- وَأَصْحَابِي أَمَنَةٌ لِأُمَّتِي، فَإِذَا ذَهَبَ أَصْحَابِي أَتَى أُمَّتِي مَا يُوعَدُونَ
- *Ashabım da ümmetim için bir emniyettir. Ashabım gitti mi ümmetime vadolunan şeyler gelir.*

- **Hadisin Açıklaması:** Emn ve Eman aynı mânâya olup, emniyet ve korkusuzluk demektirler, Hadîsden murad şudur; Yıldızlar kaldıkça semâ da bakidir... Kıyamet gelip yıldızlar saçılınca, semâ da bozulup yarılacak ve yok olacaktır.

- Ben ashabım için bir emniyetim. Ben gittikten sonra ashabıma vadolunan fitneler ve harbler, bedevilerin irtidâdı ve kalblerin birleşemeyip ihtilâfı gibi önceden açıkça haber verilmiş olan şeyler gelecektir. Nitekim bunların hepsi olmuştur.
- Ashab gittikten sonra ümmete vadedilen şeylerin gelmesinden murad dinde bid'atların, fitnelerin zuhuru, kıyamet alâmetlerinin görünmesi, Mekke ile Medine'nin hürmetlerinin ayaklar altına alınması vesairedir.

Vefatının İşaretleri:

- Rasulullah son Ramazan ayında önceki senelerden farklı olarak, bu yıl yirmi gün itikafa çekilmişti. Hâlbuki önceki yıllarda, on günlük itikafı itiyat edinmişti. Aynı zamanda Cibril-i Emin gelmiş ve bu yıl, iki defa karşılıklı olarak Kur'an'ı mukabele ederek hatmetmişlerdi.

******

- Said el-Hudri anlatıyor: Rasulullah son günlerinde hutbede şöyle dedi:
- إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ خَيَّرَ عَبْدًا بَيْنَ الدُّنْيَا وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ " قَالَ: " فَاخْتَارَ ذَلِكَ الْعَبْدُ مَا عِنْدَ اللهِ
- *Allah bir kulu dünya güzellikleriyle, kendi indindekini seçme hususunda serbest bıraktı da; o kul Allah’ın yanındaki nimeti seçti.*

- Bu söz üzerin Ebu Bekir ağlamaya başladı. Biz onun ağlamasına şaşırmıştık. Ancak içimizde o bu sözü (Peygamberin vefatına işaret olduğunu) en iyi anlayandı.
- Sonra şöyle devam etti.
- **إِنَّ أَمَنَّ النَّاسِ عَلَيَّ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ أَبُو بَكْرٍ، وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا مِنَ النَّاسِ خَلِيلًا غَيْرَ رَبِّي لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ، وَلَكِنْ أُخُوَّةُ الْإِسْلَامِ – أَوْ مَوَدَّتُهُ – لَا يَبْقَى بَابٌ فِي الْمَسْجِدِ إِلَّا سُدَّ إِلَّا بَابَ أَبِي بَكْرٍ**
- *Bana, mal ve dostluğuyla en emin kimse Ebû Bekir'dir. Eğer Rabbim dışında insanlardan dost edinmem gerekse, muhakkak ki Ebû Bekir'i edinirdim. Ama İslam kardeşliğimiz var. Mescide açılan kapıların hepsi kapansın. Yalnız Ebû Bekir'in kapısı kalsın.*

- إِنِّي فَرَطٌ لَكُمْ، وَأَنَا شَهِيدٌ عَلَيْكُمْ، وَإِنِّي وَاللَّهِ لَأَنْظُرُ إِلَى حَوْضِي الْآنَ، وَإِنِّي أُعْطِيتُ مَفَاتِيحَ خَزَائِنِ الْأَرْضِ – أَوْ مَفَاتِيحَ الْأَرْضِ – وَإِنِّي وَاللَّهِ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرِكُوا بَعْدِي، وَلَكِنْ أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنَافَسُوا فِيهَا

- *Ben hepinizden öndeyim ve sizi bekleyeceğim. Zaten şu an havuzumu görüyorum. Esasen bana yeryüzü hazinelerinin anahtarı verildi. Vallahi ben sizin, benden sonra müşrik olacağınızdan değil de, dünya için birbirinize düşmenizden korkuyorum.*[4]

---

[4] Buhari, İbn Hanbel.

Peygamberimizin Vefatını Kızı Fatıma'ya Söylemesi

- Rasûl-i Ekrem, hastalığının son gününde bir ara biricik kızı Hz. Fâtima'yı yanına çağırdı.
- Hz. Fâtıma gelince, onu sol tarafına oturttu. Ona gizlice bir şey söyledi. Hz. Fâtıma'yı birden bir hüzün ve keder havası kapladı. Arkasından gözyaşları boşanmaya başladı. Peygamber Efendimiz, sonra yine bu güzide kızına gizlice bir şey daha söyledi. Bu sefer, biraz evvel gözyaşı döken Hz. Fâtıma, birden gülümseyip sevinmeye başladı.
- O sırada orada bulunan Hz. Âişe, daha sonra bunun sebebini sorunca, Hz. Fâtıma şu cevabı verir: Babam ban şöyle dedi:
- إِنَّ جِبْرِيلَ كَانَ يُعَارِضُنِي الْقُرْآنَ كُلَّ سَنَةٍ مَرَّةً، وَإِنَّهُ عَارَضَنِي الْعَامَ مَرَّتَيْنِ فَلَا أَرَاهُ إِلَّا قَدْ حَضَرَ أَجَلِي، وَإِنَّكَ أَوَّلُ أَهْلِ بَيْتِي لَحَاقًا بِي، وَنِعْمَ السَّلَفُ أَنَا لَكِ

- *Cibril bana Kuran'ı her sene bir defa arz ediyordu. Bu sene ise iki defa arz etti. Ben bunu ecelimin geldiği şeklinde yorumluyorum. Sen bana ev halkımdan ilk kavuşacak olansın. Ben senin için ne güzel bir öncüyüm.*
- **فَبَكَيْتُ لِذَلِكَ ثُمَّ قَالَ:**
- İşte ben bundan dolayı ağladım. Sonra Rasulullah bana şöyle dedi.
- **أَلَا تَرْضَيْنَ أَنْ تَكُونِي سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْأُمَّةِ أَوْ نِسَاءَ الْمُسْلِمِينَ**
- *Yoksa sen ümmetin veya Müslüman kadınlarının efendisi olmaktan hoşnut olmaz mısın?*
- **فَضَحِكْتُ لِذَلِكَ**
- Bu söz üzerine de güldüm.[5]

---

[5] Buhari, Müslim.

Rasulullah’ın Ölümünde Hayberde Yediği Zehirli Etin Etkisi:

- Yahudi bir kadın, Hayber’de Rasulullah’a zehirli bir koyun eti hediye etti. Rasulullah ve yanındakiler o yemekten yediler. Az sonra Rasulullah şöyle dedi:
- اِرْفَعُوا أَيْدِيَكُمْ فَإِنَّهَا أَخْبَرَتْنِي أَنَّهَا مَسْمُومَةٌ
- *“Ellerinizi bu yemekten çekin. Çünkü o bana zehirli olduğunu söyledi.”*
- Bişr b. El-Berâ bu yemeğin etkisiyle öldü. Rasulullah o kadına «Niçin bunu yaptın?» diye sorunca kadın şöyle dedi:
- إِنْ كُنْتَ نَبِيًّا لَمْ يَضُرَّكَ الَّذِي صَنَعْتُ، وَإِنْ كُنْتَ مَلِكًا أَرَحْتُ النَّاسَ مِنْكَ

- Eğer sen bir Peygamber isen yaptığım şey sana zarar vermez. Eğer sen bir kralsan insanları senden kurtarırım.
- Rasulullah o kadının öldürülmesini emretti. Ölümüne sebep olan hastalığı esnasında ise şöyle demiştir:
- **مَازِلْتُ أَجِدُ مِنَ الْأَكْلَةِ الَّتِي أَكَلْتُ بِخَيْبَرَ فَهَذَا أَوَانُ قَطَعَتْ أَبْهَرِي**
- *«Hayberde yediğim yemeğin etkisini her zaman hissettim, işte bu onun can damarımı kestiği zamandır.»*[6]

[6] Ebu Davud.

Hastalığın Başlaması:

- Rasûlullah'ın azatlı kölesi Ebi Müveyhibe diyor ki; Rasûlullah beni gecenin ortasında gönderdi ve;
- *“Ey Ebû Müveyhibe! Şu Baki' kabristanında yatanlara istiğfar etmekle emrolundum. Benimle gel!”* dedi, ben de birlikte yürüdüm. Onların başı ucuna dikildiğimizde;
- السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْمَقَابِرِ، لِيَهْنِ لَكُمْ مَا أَصْبَحْتُمْ فِيهِ، مِمَّا أَصْبَحَ فِيهِ النَّاسُ، لَوْ تَعْلَمُونَ مَا نَجَّاكُمُ اللهُ مِنْهُ، أَقْبَلَتِ الْفِتَنُ كَقِطَعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ، يَتْبَعُ أَوَّلُهَا آخِرَهَا ، اَلْآخِرَةُ شَرٌّ مِنَ الْأُولَى

- *«Ey kabir sahipleri! Selâm üzerinize. İnsanların içinde bulunduğu hâle göre sizin bulunduğunuz hâl sizin için daha hayırlıdır. Fitneler karanlık gece kıtaları gibi birbiri ardınca geliyor. Sonraki gelenleri ise hep öncekinden daha şerli»* dedi.
- Sonra bana dönüp:
- يَا أَبَا مُوَيْهِبَةَ، إِنِّي قَدْ أُوتِيتُ مَفَاتِيحَ خَزَائِنِ الدُّنْيَا، وَالْخُلْدَ فِيهَا، ثُمَّ الْجَنَّةَ، وَخُيِّرْتُ بَيْنَ ذَلِكَ، وَبَيْنَ لِقَاءِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ وَالْجَنَّةِ
- *-Bana dünya hazinelerinin anahtarı ile orada ebedî kalmak, bir de Rabbime kavuşup cennete girmek sunuldu ve muhayyer bırakıldım»* buyurdu. Ben hemen
- بِأَبِي وَأُمِّي، فَخُذْ مَفَاتِيحَ الدُّنْيَا، وَالْخُلْدَ فِيهَا، ثُمَّ الْجَنَّةَ

- «Anam - babam sana feda olsun yâ Resûlâllah, sen dünya hazinelerini ve ebedi kalmayı tercih et, sonra da cenneti iste» dedim.
- O da,
- لَا وَاللهِ يَا أَبَا مُوَيْهِبَةَ، لَقَدِ اخْتَرْتُ لِقَاءَ رَبِّي، وَالْجَنَّةَ
- *«Hayır! Vallahi ey Ebâ Müveyhibe, ben Rabbime kavuşmayı, cenneti seçtim»* buyurdu. Sonra da Baki' ehline istiğfarda bulundu ve döndü. İşte o sırada Rasûlullah'ın ağrısı başladı ve vefatına kadar sürdü.[7]

---

[7] İbn Hanbel.

- Hz. Âişe Validemiz, Efendimizin hastalığı esnasındaki bir hâtırasını şöyle anlatır:
- "Rasûlullah, eve geldiği sırada başımda bir ağrı belirmişti. Ağrının şiddetinden 'Vay başım, vay başım!..' diye söylendim.
- "Rasûlullah bunu duyunca, 'Ne ehemmiyeti var, neden üzülüyorsun? Eğer benden evvel dünyadan göçüp gidersen seni teçhiz ve tekfin eder, namazını da kılarım.' diye konuştu.
- "Ben de, 'Benim ölümümü mü istiyorsunuz?' dedim."
- Hz. Âişe, Peygamberimizin lâtife yaptığını birden anlayamayıp böyle konuşmuştu.
- Rasûl-i Ekrem, latifesinin sonunu şu ciddî sözlerle bağladı:
- "Ey Âişe!.. Senin başının ağrısı geçer, gider. Asıl baş ağrısı, benim başımın ağrısıdır; artık ondan kurtulmak çok zor!"

- Daha sonra onun rahatsızlığı ağırlaştı. Onu bitkin bırakan bir hummaydı bu ateş nöbeti). Tarih Hicretin on birinci yılı, Sefer ayının son günleriydi.

- أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اشْتَكَى نَفَثَ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ، وَمَسَحَ عَنْهُ بِيَدِهِ، فَلَمَّا اشْتَكَى وَجَعَهُ الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ، طَفِقْتُ أَنْفِثُ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ الَّتِي كَانَ يَنْفِثُ، وَأَمْسَحُ بِيَدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُ

- Hz. Aişe’nin söylediğine göre Rasûlullah ne zaman hastalansa, Muavvizeteyn'i okur, kendisine üfler ve vücudunu meshederdi. Ölümüne sebep olan bu hastalığında ise Hz- Âişe bu sûreleri okuyup üflemeye ve Rasûlullah'ı kendi eliyle meshetmeye başlamıştı.

Son Günlerini Hz. Aişe’nin Evinde Geçirmesi:

- Rasûl-i Ekrem Efendimiz, âdetleri gereği Hz. Meymûne'nin evinde bulunuyorlardı. Hasta olmasına rağmen ailelerinin hakkına son derece riâyet ediyordu. Burada Efendimizin ateşi birden yükseldi. Davet ettiği bütün hanımları, etrafında mahzun ve kederli duruyorlardı.
- "Yarın hanginizin evine gideyim?" diye sordu.
- Bu sualini birkaç kere tekrarladı. Hiçbir hanımından cevap gelmedi.
- Bu soruyu sormasındaki maksadı, hastalık günlerini Hz. Âişe Validemizin evinde geçirmeyi arzu etmiş olmasındandı.
- Peygamber Efendimizin bu arzusunu, eşleri, ferasetleriyle anlamada gecikmediler; ittifakla, Hz. Âişe Validemizin evinde kalmasını uygun gördüler.
- Bunun üzerine, Peygamber Efendimiz, Hz. Meymûne'nin evinden çıkarak, bir eli Hz. Ali'nin, diğer eli Hz. Abbas'ın omuzunda, onların yardımıyla Hz. Âişe Validemizin evine geldi.

Ebu Bekir’i İmamlığa Geçirmesi:

- Rasûlullah Mescide çıkıp halka namaz kıldıramayacak hale gelince:
- «مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ»
- *«Ebû Bekir'e söyleyin, halka namaz kıldırsın»* buyurdu. Buna karşı da Hz. Âişe:
- يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبَا بَكْرٍ رَجُلٌ أَسِيفٌ – تَعْنِي رَقِيقٌ – وَمَتَى مَا يَقُومُ مَقَامَكَ يَبْكِي فَلَا يَسْتَطِيعُ، فَلَوْ أَمَرْتَ عُمَرَ فَصَلَّى بِالنَّاسِ،
- «Yâ Rasûlâllah! Ebû Bekir çok yufka yüreklidir. Senin makamına geçince dayanamayabilir ve sesini de kimseye duyuramaz, Ömer’e söyleseniz de o namazı kıldırsa» diye müdahale edince:

- مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ، فَإِنَّكُنَّ صَوَاحِبَاتُ يُوسُفَ

- *«Söyleyin Ebû Bekir namazı kıldırsın cemaate! Siz Hz. Yûsuf'un çevresindeki kadınlar gibisiniz!»* diye tekrarladı.[8]

[8] İbn Mace.

Resûl-i Ekrem 'in, Kâğıt Kalem İstemesi (Kırtas Olayı)

- Rasulullah Efendimizin hastalığının en şiddetli anlarından birinde etrafında Hz. Ömer gibi bazı zâtlar bulunduğu sırada şöyle dedi:
- هَلُمَّ أَكْتُبْ لَكُمْ كِتَابًا لَا تَضِلُّوا بَعْدَهُ أَبَدًا
- *"Bana kâğıt kalem getiriniz, size bir yazı yazayım; tâ ki, bundan sonra hiçbir zaman yolunuzu şaşırmayasınız."*
- Hz. Ömer,
- إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الْوَجَعُ، وَعِنْدَكُمُ الْقُرْآنُ، حَسْبُنَا كِتَابُ اللهِ

- "Rasûlullah'a hastalığı baskın gelmiştir. Yanınızda Kur'ân var. Allah'ın Kitabı bize yeter." dedi.
- Bazıları Hz. Ömer'in sözlerini doğruladı. Kimisi de kâğıt kalemin getirilmesini istiyordu. Rasûl-i Kibriya Efendimiz, anlaşmazlığa düşüldüğünü fark edince, *"Yanımdan kalkınız! Yanımda münakaşa, gürültü olmaz. Beni kendi hâlime bırakınız!"* buyurdu.

Hastalığının Şiddeti:

- İbn Mesud anlatıyor: «Rasulullah'ın hastalığında vücudu hummanın hararetinden şiddetli sarsıldığı sırada huzuruna varmıştım. «Yâ Rasûlallah! Humma hararetinden çok ızdırap çekiyorsunuz!» dedim. O da:

- أَجَلْ، إِنِّي أُوعَكُ كَمَا يُوعَكُ رَجُلَانِ مِنْكُمْ

- *«Evet! Sizden iki kişinin çektiği ıstırabı çekiyorum»* dedi.
- Ben de: «Öyleyse sizin için iki kat ecri ve mükâfatı vardır» dedim.
- "Rasûlullah, 'Evet.' diyerek beni tasdik etti. Sonra da şöyle buyurdu:

- أَجَلْ، مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يُصِيبُهُ مَرَضٌ فَمَا سِوَاهُ إِلَّا حَطَّ اللهُ بِهِ خَطَايَاهُ، كَمَا تَحُطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَهَا

- *«Evet! Hastalığa tutulan hiçbir Müslüman yoktur ki, Allah Teâlâ onun hata ve günahlarını, ağacın yaprakları döküldüğü gibi dökmesin!»*

******

- Hz. Aişe anlatıyor: Rasulullah'ın son anlarında yanındaki su dolu tasa elini batırıyor ve yüzüne sürüyordu. Sonra da şöyle dua ediyordu:
- اَللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى سَكَرَاتِ الْمَوْتِ
- *Allah'ım! Ölüm sekeratında bana yardım et!*[9]

---

[9] İbn Mace.

Son Öğütleri:

- Rasulullah ömrünün son günlerinde şöyle dedi:
- لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ
- *“Allah Yahudilere lanet etsin. Onlar peygamberlerinin kabirlerini mescid haline getirdiler.”*
- Hz. Aişe şöyle dedi:
- وَلَوْلَا ذَلِكَ لَأَبْرَزُوا قَبْرَهُ، غَيْرَ أَنِّي أَخْشَى أَنْ يَتَّخِذَ مَسْجِدًا
- «Eğer Rasulullah’ın bu sözü olmasaydı onun kabrini ortaya çıkarırlardı. Ancak ben oranın mescid yapılmasından korkuyorum.»[10]

---

[10] Buhari, Müslim.

- Efendimizin hastalığı gün gün, şiddetini artırıyordu. Bir ara değişik kuyulardan soğuk su getirilmesini emretti. Getirilen suyu mübarek vücutlarına döktürdü. Bundan sonra biraz hafifleyip rahatlık hissetti. Hz. Ali ve Fazl b. Abbas'a dayanarak, Mescide gitti. Minbere çıkıp oturdu. Ashab-ı Kiram'a şu hitabede bulundu:
- *"Ey insanlar!.. Duydum ki, vefat edeceğimi düşünüp telâş ediyormuşsunuz! Hangi peygamber ümmeti içinde ebedî kaldı ki ben de kalayım? Bilesiniz ki ben yakında Rabbime kavuşacağım; O'na siz de kavuşacaksınız!*
- *"Ey Ensâr!.. İlk Muhacirlere iyilik etmenizi size tavsiye ederim!*
- *"Ey Muhacirler!.. Size de, Ensâr'a iyilikte bulunmanızı tavsiye ederim! Onlar size yardımda bulundular. Sizi memleketlerine getirdiler. Sizi evlerinde ağırladılar, barındılar. Geçimde sıkıntı içinde oldukları hâlde sizi kendilerine tercih ettiler. Her kim onların üzerine hâkim durumuna geçerse onlara iyilikte bulunsun.*

- *"Ey insanlar!.. Her şey Cenâb-ı Hakk'ın ezelî iradesi dairesinde cereyan eder. Allah Teâlâ'nın kaza ve kaderine galebe etmek sevdasına kapılmayınız; çünkü mağlûb olursunuz. Cenâb-ı Hakk'a hile yapmaya kalkışmayınız; zîra zarar ve ziyana siz uğrarsınız. Ben size, şefkatli ve merhametliyim. Sizler yine bana kavuşacaksınız. Buluşacağımız yer, Kevser Havuzu kenarıdır. Her kim Kevser Havuzu kenarında benimle buluşmak isterse, elini ve dilini lüzumsuz şeylerden sakınsın.*
- *"İnsanlar!.. Bilmelisiniz ki, günah işlemek, nîmet ve kısmetlerin değişmesine sebep olur. İnsanların ekserisi sâlih olursa, onların amirleri, idarecileri de adalet ve insaf ile muamele ederler. Halk, isyan ve günaha meylederse onların idarecileri, hâkimleri de zulm ve adaletsiz iş görmeye yönelirler."*
- Bu hitabesinden sonra tekrar Hz. Âişe Validemizin evine gitti ve yatağına yattı.

Efendimizin Müslümanlarla Helâlleşmesi

- Rasulullah hastalığının en şiddetli olduğu bir günde ashabıyla helâlleşmeyi arzu etti.
- Bir taraftan Hz. Ali'ye, diğer taraftan da Fazl b. Abbas Hazretlerine dayanarak güçlükle ayağa kalktı ve mescide gitti. Minbere çıkıp oturdu.
- Hz. Bilâl'e şu emri verdi:
- "Halka nida et; mescide toplansınlar. Onlara vasiyet etmek isterim. Bu, benim son vasiyetim olacaktır!"
- Hz. Bilâl, emri yerine getirdi. Bir anda toplanan halkı, mescid almaz oldu.
- Rasûl-i Kibriya Efendimiz, Allah'a hamd ve senadan sonra Ashab-ı Kiram'a şöyle hitab etti:

- *"Ey insanlar!.. Sizden ayrılma vaktim oldukça yaklaşmıştır! Sizden birine vurmuşsam, işte sırtım, gelsin vursun! Birinizin malını almışsam, gelsin, hakkını alsın! Sakın hak sahibi, şayet kısas talebinde bulunursam, 'Rasûlullah bana darılır.' diye düşünmesin! Bilmelisiniz ki, benden hakkını isteyene darılmak, benim fıtratımda yoktur. Benim yanımda en sevimliniz, hakkı varsa, gelip benden onu isteyen kimsedir veyahut helâl edendir. Ben, Rabbimin huzuruna, üzerimde kul hakkı olmadan varmak istiyorum!"*
- Bir anda ortalığa hazin bir sükût çöktü. Rasûl-i Ekrem Efendimiz, sözlerini tekrarladı:
- *"Ey insanlar!.. Kime vurmuşsam, işte sırtım, gelsin vursun! Her kimin benden alacağı varsa, işte malım, gelsin alsın!"*
- Cemaat içinden biri ayağa kalktı: "Yâ Rasûlallah!.. Sizden üç dirhem alacağım var!"

- Peygamber Efendimiz, *"Ben bu hususta hiç kimseyi yalanlamam ve hiç kimseye 'Yemin et.' diye teklif de etmem; ancak, bu üç dirhemin zimmetime nasıl geçtiğini öğrenmek isterim!"* dedi.
- Adam, "Yâ Rasûlallah!.. Bir defasında huzurunuza bir fakir gelmişti. Bana, fakire üç dirhem vermemi emrettiniz. Ben de verdim. İşte, istediğim, bu üç dirhemdir!" dedi.
- Rasulullah Efendimiz, "Doğru söylüyorsun!" dedikten sonra, "Ey Fadl!... Buna üç dirhem ver!" buyurdu."

Son Günü

- İşte böylece on birinci hicret yılı Rebiülevvel ayının on ikinci günü, pazartesi sabahına varıldı. Halk mescidde Hz. Ebû Bekir'in arkasında sabah namazını kılıyordu. Birden Hz. Âişe'nin odasının, (mescide açılan kapısındaki) perde açıldı, ardında Resûlullah (s.a. ve.) göründü. Onları saflarında seyretti ve gülümsedi onlara. Hz. Ebû Bekir geriye çekilip safa girmek istedi. Çünkü Rasûlullah'ın çıkıp namaz kıldıracağını sanmıştı. Müslümanlar da Rasûlullah'ın halinden sevindiler. Nerde ise namazlarından çıkacaklardı. O eliyle işaret edip, namaza devam etmelerini emretti. Sonra da odasına dönüp perdeyi kapattı.
- Rasulullah Efendimizin mübarek başları, Hz. Âişe'nin kucağında, göğsüne dayalı idi. Artık, nefes alıp vermekte güçlük çekiyordu. Dili Allah'ı zikretmekle meşguldü:

- رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَاجْعَلْنِي فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى
- *«Allah'ım beni affeyle, Refik-i Âlâ'ya ulaştır!"* duasını tekrarlıyordu.»
- Bu esnada bile ümmetime irşadda bulunmaktan geri durmuyordu:
- اَلصَّلَاةَ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
- *"Namaza, namaza dikkat ve devam ediniz! Ellerinizdeki kölelerinize iyi davranınız! "* diyordu.
- Bu hazin manzara, orada bulunan Hz. Fâtıma'nın yüreğini âdeta dağlıyordu. Bir ara Rasulullah Efendimizi bağrına bastı; "Vay, babamın çektiği ıstıraba!.." diyerek gözlerinden yaşlar boşanmaya başladı.
- Peygamber Efendimiz,
- لَيْسَ عَلَى أَبِيكَ كَرْبٌ بَعْدَ الْيَوْمِ
- *"Bugünden sonra baban hiçbir ıstırap çekmeyecektir."* buyurdu.

- Rasûlullah'ın son nefesini vermesinin ardından vefat haberi hemen halk arasına yayıldı. Hz. Ebû Bekir hemen oraya geldi. Biraz önce Rasulullah'ın iyileştiğini sanıp Sünh semtindeki evine gitmişti. Atından iner inmez mescide girdi. Kimseyle konuşmadan doğruca Hz. Aişe'nin odasına geçti. Rasûlullah'ın üzerine çizgili bir bez örtülmüştü. Üstünden örtüyü çekip yüzünü açtı, eğilip onu öptü ve ağlayarak şöyle dedi:
- **بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي وَاللهِ لَا يَجْمَعُ اللهُ عَلَيْهِ مَوْتَتَيْنِ، لَقَدْ مِتَّ الْمَوْتَةَ الَّتِي كُتِبَتْ عَلَيْكَ لَا تَمُوتُ بَعْدَهَا**
- «Anam-babam sana feda olsun, Allah sana iki ölümü cem etmez. Sen, sana yazılan ölümü tattın. İkinci bir ölüm tatmayacaksın» dedi ve çıktı.

- Hz. Peygamber'in ölümüne sebep olan hastalığı ağırlıklı olan görüşe göre 13 gün sürmüştür.

Vefatından Sonraki İlk Anlar

- Derin acı içinde olan Müslümanlardan bazıları panik haldeydi. Hz. Ömer, paniğin önüne geçmek için kılıcını çekmiş:
- لَا أَسْمَعُ أَحَدًا يَقُولُ: مَاتَ مُحَمَّدٌ، إِلَّا ضَرَبْتُهُ بِالسَّيْفِ،
- “-Kimin Peygamber öldü dediğini duyarsam onu kılıcımla öldürürüm” diyordu.
- Hz. Ebu Bekir, derin acılar içinde olduğu halde, büyük bir sorumluluk örneği göstererek Müslümanlara şu konuşmayı yaptı:
- أَلَا مَنْ كَانَ يَعْبُدُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ مُحَمَّدًا قَدْ مَاتَ، وَمَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ

- “Ey Müslümanlar! Sizden kim Muhammed’e tapıyorsa bilsin ki o ölmüştür. Ama kim Allah’a kulluk ediyorsa bilsin ki Allah ebedidir.”
- Sonra Al-i İmran suresinin 144. ayetini okudu:
- وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ
- ***“Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse siz geri mi döneceksiniz. Kim sözünden geri dönerse Allah’a hiçbir zarar veremez. Allah şükredenleri ödüllendirir.”***

- Bütün halk bu âyeti sanki Ebû Bekir okuyuncaya kadar hiç duymamışlardı. Bütün halk ona kulak verdi. Halbuki onu duyan herkes okumaya başladılar.
- Hz. Ömer der ki: «Vallahi bu âyeti ilk defa Ebû Bekir'den işitmiş gibiyim. O âyeti duyar duymaz anladım ve inandım ki, artık Rasulullah ölmüştür ve ayaklarımın bağı çözüldü, yere yığıldım.

Sema Kapıları Kapandı, Vahiy Kesildi:

- Rasulullah vefat edince Ümmü Eymen ağladı. Ona niye ağladığını soranlara şöyle dedi:
- إِنِّي وَاللهِ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيَمُوتُ، وَلَكِنْ إِنَّمَا أَبْكِي عَلَى الْوَحْيِ الَّذِي انْقَطَعَ عَنَّا مِنَ السَّمَاءِ
- «Allah'a yemin olsun ki ben Rasulullah'ın öleceğini biliyordum. Ancak ben gökten gelen vahyin kesilmesinden dolayı ağlıyorum.»[11]

[11] İbn Hanbel.

Bıraktığı Miras:

- Peygamber Efendimiz, hayâtı boyunca son derece sâde yaşamıştır. Eline geçen her şeyi derhal yoksullara dağıtmış, günlük ihtiyacı dışında hiç bir mal edinmemiştir.
- Bir sefer dönüşünde, Uhud Dağı karşıdan görülünce:
- *Uhud Dağı benim için altına çevrilip tamâmen altın olsa, tek bir dinârdan fazlasının üç günden çok bende kalmasını istemezdim, hemen dağıtırdım. Bir dinarı da ancak borcum için hazırlardım* [12], buyurmuştur.
- Yoksullara dağıttıktan sonra, bir kaç altın elinde kalmış, bunları Hz. Âişe'ye emânet etmişti. Hastalığında Hz. Ali'ye dağıttırdıktan sonra:

[12] Buhari.

"İşte şimdi içim ferahladı, eğer Rabbına bu altınlar yanında iken kavuşsaydı, Muhammed'in hâli nice olurdu?" buyurmuştu.

- Bu sebeple, vefatında mirasçıları tarafından paylaşılacak hiç bir şey bırakmamıştır, Rasûl-i Ekrem'in hanımlarından Hz. Cüveyriye'nin kardeşi Hâris oğlu Amr:
- -Rasûlüllah vefâtında ne bir dirhem gümüş, ne bir dinar altın, ne bir köle, ne de başka bir şey bıraktı, Yalnızca (Mısır Mukavkısı'nın hediye gönderdiği) beyaz bir ester ile silahını ve bir de (sağlığında) vakfettiği (fedek ve Hayber'deki) arâzîyi bıraktı, demiştir.
- Rasûl-i Ekrem de:
- -*Vefâtımda vârislerim ne dinar, ne de dirhem paylaşacak. Bıraktığım (arâzînin) zevcelerimin nafakası ve işçinin ücretinden geri kalan irâdı vakıftır"* buyurmuştur.

- Kur'ân-ı Kerîm'de, kâfirlerden savaş sonunda elde edilen ganimet malların beşte biri ile savaş yapılmadan anlaşma yolu ile alınan "fey" malların tasarrufunun Rasûlüllah'a aît olduğu beyân edilmiştir. Bu sebeple, savaş yapılmadan alınan Benî Nadîr ve Fedek arâzîsinin tamamı ile savaş sonucu elde edilen Benî Kurayza ve Haybeyr arâzisinin beşte biri, Rasûl-i Ekrem (s.a.s.)'in tasarrufunda bulunuyordu.
- Rasûl-i Ekrem (s.a.s.) Efendimiz:
- *"Biz peygamberler cemaatine mirasçı olunmaz, bıraktığımız her mal sadakadır, vakıftır,"* buyurmuştu. Bu sebeple bu topraklar, Rasûlullah'ın vefâtından sonra mirasçıları arasında paylaştırılmadı. Her birine, Rasûlullah hayatta iken yaptığı gibi, gelirlerinden hisse verildi. Rasûlullah'ın mirâsçıları kızı Hz. Fâtıma ile amcası Hz. Abbâs ve hayatta olan zevceleriydi.